

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

7/18680

Sayı: B.18.0.BHİ.0.01-610-29898
Konu: Soru Önergesi (7/18680)

06/04/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNE

İlgi : 17.03.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-29710 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Manisa Milletvekili Sayın Erkan AKÇAY'ın, su kaynaklarının yönetimine ilişkin, 7/18680 esas numaralı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EK :
Cevabi yazı (2 sayfa)

DAĞITIM :
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başbakanlık

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AKÇAY'IN
7/18680 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI

SORU 1. 21. yüzyılda, alternatifleri bulunabilecek "petrol ve doğalgazın" yerine alternatifsiz bir yaşam kaynağı olan su kaynaklarına hakim olma stratejilerinin ve kavgalarının hakim olacağı zamanlar çok uzak gözükmemektedir. Bunun bilincinde olunarak, Fırat ve Dicle sularının yanında, Akdeniz'e dökülen Seyhan, Ceyhan, Manavgat, Göksu gibi nehirlerin sularını fazla görerek, "barış suyu" vb. projelerle ortaya çıkarmak, bu ülkenin gelecek nesillerinin yaşam kaynağını riske atmak değil midir?

SORU 2. Türkiye'nin jeopolitik ve jeostratejik konumunun bilincinde olarak, dış politikada, Türkiye'yi ve kazanımlarını her alanda öne çıkaracak, komşuları ile denge sağlayacak bir "Ulusal Su Programı ve Stratejisi" hazırlamayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 1,2. İsrail, Suriye, Irak vb. ülkeleri içine alan Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesi dünyanın su dengeleri bakımından en sıkıntılı bölgelerinden birini oluşturmaktadır. Mevcut sıkıntıların gelecekte artarak devam etmesi beklenmektedir. Bu sebeple bölge, havza içi ve havza dışı çözümler üretilmesinde öncelikli olarak ele alınmaktadır. Bölgede su sorunlarına çözüm için zaman zaman gündeme gelen su aktarma projeleri arasında; Fırat Nehrinden Ürdün Nehri havzasına su nakli, Türkiye'de Seyhan ve Ceyhan Nehirlerinden Ortadoğu'ya su nakli (Barış Suyu Projesi) ve Manavgat Nehrinden Ortadoğu'ya Su Nakli Projesi yer almaktadır.

Bu projelerden Fırat Nehrinden Ürdün Nehrine su aktarımı projesi ile Seyhan ve Ceyhan Nehrinden Ortadoğu'ya su aktarımını amaçlayan "Barış Suyu Projesi" ekonomik ve siyasi sebeplerle hayata geçirilememiştir. Ortadoğu'da kalıcı bir barışa ulaşılmadan hiçbir ülke diğerinin topraklarından geçecek bir boru hattı ile taşınacak suyun sürekliliğine güvenememiş; Türkiye'nin ise kendi yatırımlarını tamamlamadan başka ülkelere su transferini taahhüt etmesinin uygun olmayacağı düşünülmüştür.

Başta İsrail ve Ürdün olmak üzere Ortadoğu ülkelerine su transfer etmek üzere gerçekleştirilen Manavgat Barış Suyu Projesi ile yılın özellikle su kıtlığı çekilen dönemlerinde, bölgede su ihtiyacı olan diğer ülkelere su transferi hedeflenmiştir. Bu kapsamda İsrail, Ürdün ve Lübnan ile görüşülmüş, suyun metreküp maliyeti tartışmaları sebebiyle proje gerçekleştirilememiştir.

Libya'ya Manavgat Barajından tankerle içmesuyu taşınması projesi, Libya'nın talebi ile 2009 Ağustos ayında yeniden gündeme gelmiş olup, görüşmeler devam etmektedir.

Her nehir havzasının kendine özgü yapısı sebebiyle Ülkemizin politikası, sınırı aşan sularla alakalı hususların kıyıdaş ülkeler arasında görüşülüp neticelendirilmesi yönündedir. Bu sebeple, "Uluslararası Sular" yerine "Sınırı aşan Sular" ifadesi kullanılmakta, gerek yönetim esaslarının belirlenmesinde, gerekse anlaşmazlıkların çözümünde üçüncü tarafların aracılığı kabul edilmemektedir.

Ayrıca, nüfus artışı, iklim değişikliği gibi insan ve doğa kaynaklı baskılardan dolayı su kaynaklarının miktar ve kalitesinde meydana gelen değişkenlikler sebebiyle "suların miktar olarak paylaşımı" yerine "suların oransal paylaşımı" hususunu benimsemektedir. Ülkemiz, sınırı aşan sularda "fayda" paylaşımını esas almaktadır.

Türkiye, ülkelerin topraklarında üretilen suları istedikleri gibi kullanabileceklerini savunan “mutlak egemenlik kavramı” yerine suların hakça ve makul (equitable and reasonable) kullanımını savunmakta (sınırlı egemenlik), bu çerçevede aşağı kıyıdaşlara önemli olumsuz etkilerin önlenmesi için “uygun” önlemlerin alınmasına çalışmaktadır.

Ülkemiz, kıyıdaşlarla ikili ve çoklu mutabakatlar, anlaşmalar, ayrıca ortak teknik komiteler yoluyla sınırı aşan su havzalarında işbirliklerini yürütmektedir. Mevcut durumda, menba ve mansap ülkeleri arasında hidrolojik ve meteorolojik bilgi paylaşımı yapılmakta, ayrıca bilgi ve tecrübe paylaşımını artırmak maksadıyla eğitim kursları ve arazi seyahatleri tertiplenmektedir.

Ayrıca, Ulusal Su Stratejisi, Bakanlığımız uhdesinde Dışişleri Bakanlığı desteğinde geliştirilmektedir.

